

Τεκμηρίωση πτυχιακής Φακούς Διονύσιου.

Superhero. Υπερήρωας. Τι είναι ο υπερήρωας; Ο δημοφιλέστερος ορισμός του ήρωα είναι ο εξής: ***'Κάποιος που θυσιάζει την ζωή του για να σώσει τη ζωή κάποιου άλλου.'*** Υπερήρωας είναι κάποιος ο οποίος διαθέτει ικανότητες πέραν του φυσιολογικού τις οποίες χρησιμοποιεί για να σώσει τον συνάνθρωπό του.

Το συνηθέστερο μέρος για να συναντήσει κανείς έναν υπερήρωα είναι η βιβλιοθήκη (ή το περίπτερο). Φανταστικοί χαρακτήρες που ζουν σε μυθιστορήματα και κόμικς. Εδώ γεννάται το ερώτημα. Τι είναι κόμικ; **Κόμικ είναι ένα μέσο το οποίο χρησιμοποιεί αλληλουχία εικόνων και κειμένου για να εκφράσει μια ιδέα ή να διηγηθεί μια ιστορία.** Το κόμικ υπάρχει εδώ και αρκετά χρόνια σαν μέσο έκφρασης και ψυχαγωγίας. Κάποιοι θεωρούν μια πρώιμη μορφή κόμικ τις τοιχογραφίες των ανθρώπων των σπηλαίων. Σκαλιστές τοιχογραφίες αρχαίων Αιγυπτίων αλλά και Ελλήνων μπορούν επίσης να θεωρηθούν μορφές κόμικ.

Χαρακτικά και σατυρικές εικόνες του 17^{ου} αιώνα οι οποίες διηγούνται σκηνές της καθημερινότητας και διακωμοδούσαν τους άρχοντες της εποχής. Ακόμα και οι μυθολογικοί χαρακτήρες των αρχαίων πολιτισμών μπορούν να θεωρηθούν υπερήρωες. Άτομα με εξωπραγματικές δυνάμεις οι οποίοι είτε σώζουν τον κόσμο είτε τον καταστρέφουν. Ο Ηρακλής είναι τρανό παράδειγμα. Θα μπορούσε κανείς να πει πως είναι ο πρώτος μεταξύ των υπερηρώων. Μάλιστα, όλοι οι μυθολογικοί και θρησκευτικοί υπεράνθρωποι έχουν επηρεάσει με τον έναν ή τον άλλο τρόπο τους χαρακτήρες των κόμικ όπως ο Superman.

Τα 3 βασικά ρεύματα κόμικ είναι το αμερικάνικο, το ευρωπαϊκό και το ιαπωνικό. Το ιαπωνικό κόμικ ονομάζεται **Manga** και ξεκίνησε στην Ιαπωνία του 13^{ου} αιώνα. Εικόνες οι οποίες διηγούνταν ιστορίες χαραγμένες σε ξύλο ή ζωγραφισμένες σε χαρτί. Το ευρωπαϊκό έχει τις απαρχές του τον 18^ο αιώνα και ξεκίνησε ως μέσο σάτυρας και χιούμορ και θεωρείται το κόμικ όπως το ξέρουμε σήμερα. Το αμερικάνικο κόμικ ξεκίνησε το 1842. Μετα την μετάφραση και δημοσίευση ευρωπαϊκών κόμικ στην

Αμερική, πολλοί δημιουργοί ενθουσιάστηκαν και αποφάσισαν να δημιουργήσουν τα δικά τους κόμικς. Μεγάλο ρόλο στην δημοσίευση και αναγνώριση του μέσου έπαιξαν οι εφημερίδες οι οποίες εξέδιδαν μικρά χιομουριστικά κόμικς (τα λεγόμενα κόμικ στριπς) στις τελευταίες σελίδες τους.

Απευθύνονταν σε όλες τις ηλικίες, κυρίως όμως διαβάζονταν απο παιδιά. Η μεγάλη άνθιση ήρθε το 1934. Τα κόμικς έγιναν αυτόνομες εκδόσεις και κυκλοφορούσαν σε μορφή περιοδικού χωρίς τους περιορισμούς της εφημερίδας. Το 1938 εμφανίζεται ο χαρακτήρας ο οποίος καθιερώνει το κόμικ σαν μέσο σχεδόν αποκλειστικό στο να διηγείται ιστορίες με υπερανθρώπους: ο Superman. Ο Superman αποκτά δημοσιότητα και λατρεύεται απο τους πάντες. Μικρά αγόρια τρέχουν να αγοράσουν το νεο τεύχος κάθε μήνα με τις νέες του περιπέτειες. Γίνεται πρωταγωνιστής δικού του τηλεοπτικού σήριαλ, κινούμενο σχέδιο και κινηματογραφικής ταινίας. Η δημοτικότητά του κάνει και άλλους ήρωες να εμφανιστούν στο χαρτί και έτσι ξεκινάει η λεγόμενη *Χρυσή Εποχή των Κόμικς*. Οι υπερήρωες έδιναν ελπίδα στους απλούς ανθρώπους. Τα κόμικς άρχισαν να

χρησιμοποιούνται και σαν μέσο προπαγάνδας στον 2^ο Παγκόσμιο Πόλεμο. Ο Superman πολέμησε αρκετές φορές τον Χίτλερ καθώς και άλλοι χαρακτήρες οι οποίοι δημιουργήθηκαν μόνο για αυτο το λόγο. Άλλοι γνωρίζουν επιτυχία μέχρι σήμερα όπως ο Captain America ο οποίος είναι προΐόν πολεμικής προπαγάνδας ενώ άλλοι ξεχάστηκαν. Τα υπερηρωικά κόμικς γνωρίζουν επιτυχία μέχρι τις αρχές της δεκαετίας του '50 όπου αρχίζει και η μείωση της δημοτικότητάς τους. Η άνοδος της τηλεόρασης αλλά και η λογοκρισία που δέχονταν για την επιβλαβή επηρροή τους στην νεολαία μείωνει δραματικά τις πωλήσεις. Η περίοδος ονομάζεται **Αργυρή Εποχή των Κόμικς**. Τα πράγματα καλυτερεύουν στις αρχές της δεκαετίας του '60 και παραμένουν περίπου έτσι μέχρι σήμερα όταν ξεκινάει η **Μπρούτζινη Εποχή των Κόμικς** με την επέλαση των πιο ανθρώπινων υπερηρώων της εταιρίας Marvel. Στις αρχές του '60 εμφανίζονται χαρακτήρες όπως ο Spider-Man οι οποίοι έχουν ανθρώπινες αδυναμίες και προβλήματα με τις οποίες ταυτίζεται ο μέσος αναγνώστης. Οι πωλήσεις αυξάνονται και πάλι. Τη δεκαετία του '80 εμφανίζονται πιο σκοτεινά και

ενήλικα κόμικς τα οποία αλλάζουν την εικόνα του κοινού που μέχρι τότε τα θεωρούσε μέσο διασκέδασης για παιδιά. Πλέον οι υπερήρωες έχουν κατακτήσει τον κόσμο της ψυχαγωγίας.

Διαδικτυακά κόμικς, βραβευμένες κινηματογραφικές ταινίες, κινούμενα σχέδια και βιντεοπαιχνίδια κυκλοφορούν κάθε χρόνο θυμίζοντάς μας ότι οι υπερήρωες ήρθαν για να μείνουν.

Γι' αυτό αποφάσισα κι εγώ στην πτυχιακή μου εργασία να φτιάξω ένα κόμικ. Ένα κόμικ με υπερήρωες λίγο διαφορετικό όμως. Αντί να επικεντρωθώ στις εξωπραγματικές τους ιδιότητες, αποφάσισα να δείξω κυρίως τις απλές καθημερινές τους στιγμές. Πράγματα που δεν βλέπεις συχνά. Κάποιον υπερήρωα χωρίς την στολή του. Να πλένει τα δόντια του. Να αυνανίζεται. Να πηγαίνει βόλτα το σκύλο του. Και άλλα πολλά.

Τα υλικά που χρησιμοποίησα για την εργασία μου είναι πιο παραδοσιακά. Δεν ήθελα Photoshop, προτίμησα να γίνει όλη η δουλειά στο χέρι. Τα σχέδια έγιναν σε μεγάλο χαρτί το οποίο εκτυπώθηκε στην συνέχεια σε μορφή περιοδικού.

Ο λόγος που κάποια απο τα σχέδια είναι ασπρόμαυρα είναι ο εξής. Οι απλοι καθημερινοί άνθρωποι θεωρούν την ζωή τους μουντή, εως ασπρόμαυρη. Βλέπουν τους υπερήρωες σαν πολύχρωμους, φανταστικούς χαρακτήρες. Πολλοί εύχονται να ζούσαν τέτοια ζωή. Οι υπερήρωες απο την άλλη, ζούν καθημερινά τέτοια πολύχρωμη ζωή, με αποτέλεσμα να λαχταρούν μια απλή, ασπρόμαυρη καθημερινότητα. Για να το δείξω αυτό επέλεξα να χρωματίσω τις καθημερινές στιγμές και να αφήσω ασπρόμαυρες τις φανταστικές δραστηριότητες.

Επίσης, η πλειοψηφία των χαρακτήρων κοιτούν προς το εσωτερικό της σελίδας. Αυτό συμβαίνει γιατι όταν κοιτάμε κάποιον, ενστικτωδώς κοιτάμε τα μάτια του. Ο θεατής λοιπόν, κοιτώντας τις σελίδες, μέσω της επαφής μεταξύ του ίδιου και του χαρακτήρα του κάθε καρέ, καταλήγει να κοιτάζει συνέχεια εντός των ορίων της σελίδας αφού κανενός το βλέμμα δεν κοιτάζει έξω.

Τέλος, η γραμματοσειρά στην εκτύπωση είναι η γνωστή **Comic Sans MS** η οποία είναι η πλεον διαδεδομένη και πολυχρησιμοποιημένη στον τομέα των κόμικς.

Το χρώμα έγινε με μαρκαδόρους οι οποίοι χρησιμοποιούνται συχνά από κομίστρες και δίνουν μια πολύχρωμη και παιχνιδιάρικη αισθητική.

Ο χώρος στον οποίο αποφάσισα να εκθέσω τα έργα μου είναι το κτίριο της Λέσχης Προσκόπων το οποίο βρίσκεται σε κεντρικό σημείο της πόλης, κάτι το οποίο θα δίνει εύκολη πρόσβαση σε όλους. Ο χώρος αυτός είναι σαν τα αρχηγεία συγκέντρωσης των ηρώων. Ο λόγος που θα παρουσιάσω εκεί είναι το γεγονός ότι οι πρόσκοποι απαρτίζονται κυρίως από νεαρά άτομα, τα οποία είναι και η πλειοψηφία του αναγνωστικού κοινού των υπερηρωικών κόμικς. Επίσης, οι πρόσκοποι είναι και αυτοί ένα είδος ήρωα, καθαρίζουν δάση, κάνουν μεταφυτεύσεις, βοηθούν κόσμο αν συναντήσουν κάποιον που έχει ανάγκη και γενικά νοιάζονται για το περιβάλλον όπως νοιάζονται οι ήρωες για τον κόσμο. Τέλος, έχει και συναισθηματική αξία για εμένα όντας πρώην πρόσκοπος. Θα είναι μια επιστροφή σε πιο αθώες εποχές. Ταυτόχρονα με την έκθεση θα γίνει προβολή βίντεο με αποσπάσματα από αντίστοιχες ταινίες με μουσική υπόκρουση από τα soundtracks τους, γραμμένα από γνωστούς δημιουργούς.

Επίσης αποφάσισα να κρεμάσω τε σχέδια με τέτοιο, ελαφρώς παιχνιδιάρικο, τρόπο που να θυμίζει περιοδικά κρεμασμένα σε περίπτερο, γι'αυτό και προσέθεσα κόμικς απο την συλλογή μου.

Τέλος, επειδή το να βλέπεις ανθρώπους απλά να τρώνε πρωνό είναι βαρετό, διάσπαρτα υπάρχουν μικρότερα σχέδια μου με υπερήρωες και υπερκακούς.

Φάκος Διονύσης

ΑΕΜ 270

Βιβλιογραφία

- Ιστορία των κόμικς / Ταρλαντέζος, Λευτέρης
- *The Power of Comics: History, Form and Culture* Duncan, Randy; Matthew J. Smith (2009).
- *Encyclopedia of Comic Books and Graphic Novels* M. Keith (2004)
- *The comics: Before 1945*, Brian Walker
- "How Comics Came to Be", Harvey, Robert C. (2009).
- *Of Comics and Men. A Cultural History of American Comic Books*, Gabilliet, Jean-Paul (2010).